

CZU: 373.5.035.6:911(478)

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.4888812>

**VALENȚE EDUCAȚIONALE ALE STUDIERII ORIZONTULUI LOCAL /
ȚINUTULUI NATAL PRIN INTERMEDIUL LUCRĂRILOR PRACTICE
LA GEOGRAFIE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL GIMNAZIAL DIN REPUBLICA MOLDOVA**

Vitalie SOCHIRĂ, Svetlana CURECHERU, Mariana GAJU***

Universitatea de Stat din Moldova

**Gimnaziul Văsieni, raionul Ialoveni*

***Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Prim”, mun. Chișinău*

În articol este abordată studierea orizontului local / ținutului natal la orele de Geografie din perspectiva educației geografice, patriotice și pentru mediu, a formării culturii geografice la elevi. Constatările prezentate reflectă experimentarea unor demersuri didactice în 3 școli, care confirmă ipoteza cercetării. Axarea pe studierea orizontului local / ținutului natal sporește motivația elevilor să cunoască cât mai bine „mica Patrie”, ceea ce contribuie esențial la formarea unei personalități conforme idealului educațional al școlii din Republica Moldova.

Cuvinte-cheie: Geografie, orizont local, ținut natal, lucrări practice, valențe educaționale.

EDUCATIONAL VALUES OF LOCAL HORIZON / HOMELAND STUDY THROUGH PRACTICAL WORKS IN GEOGRAPHY IN GYMNASIUM EDUCATION IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

The article addresses the study of the “local horizon / homeland” in Geography classes from a geographical, patriotic and environmental education focus, of the formation of students' geographical culture. The presented findings reflect the experimentation of some didactic approaches in 3 schools, which confirms the research hypothesis. Focusing on studying the “local horizon / homeland” increases the motivation of students to get to know the “little homeland” as well as possible, which essentially contributes to the formation of a personality according to the educational ideal of the school in our country.

Keywords: Geography, local horizon, homeland, practical works, educational values.

„Orizontul local este cea dintâi patrie a copilului”.

George Vâlsan

Introducere

Ipoteza cercetării: presupunem că o parte semnificativă a elevilor din Republica Moldova are un nivel nesatisfăcător al culturii geografice aferente orizontului local / ținutului natal, pornind de la faptul că în materialele metodico-didactice și în procesul educațional cadrul geografic local i se acordă o atenție insuficientă, deși Curriculumul Național are prevederi evidente în acest sens.

De aici rezultă **scopul investigației:** creșterea interesului elevilor pentru studierea orizontului local / ținutului natal, prin implementarea unor strategii didactice de formare a competențelor la Geografie în învățământul gimnazial, realizând aplicații pe teren în cadrul lucrărilor practice.

Curriculumul Național la Geografie, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.906 din 17.07.2019, pentru învățământul gimnazial (clasele a V-a – a IX-a) prevede formarea competențelor la Geografie prin studierea orizontului local / ținutului natal. Acest lucru este stipulat clar în Competența specifică nr.3 „Abordarea unor situații-problemă ale mediului local, regional și global, demonstrând responsabilitate și respect față de natură și societatea umană”, care solicită „abordarea unor situații-problemă” anume începând cu mediul local al profesorului și elevilor [1, p.6]. Însă, studierea conținuturilor care țin de orizontul local / ținutul natal este necesară, indispensabilă sau, în unele cazuri, recomandată, și la formarea celorlalte 4 competențe specifice din Curriculum, îndeosebi prin realizarea unităților de competență 2.1, 4.1, 4.2, 5.2 ș.a.

Rezultate și discuții

Studierea geografică a orizontului local / ținutului natal are valențe educaționale incontestabile, remarcate și de marii geografi români, care au numit orizontul local „cea dintâi patrie a copilului” (George Vâlsan) și „unitatea de măsură a tuturor fenomenelor geografice” (Simion Mehedinți și Vintilă Mihăilescu) [2].

Orizontul local este calificat de către geografi un „laborator natural”, un „teren fidel” al Geografiei [3], unde elevii intră în contact cu „realitatea geografică”: obiectele, procesele și fenomenele naturale și socio-umane reale din teren. Realizarea activităților cu elevii în orizontul local/ ținutul natal contribuie la învățarea „de la simplu la compus”, „de la local la global”, „de la gândirea concretă la cea abstractă, și invers”. Cunoașterea intuitivă la elevi se efectuează direct, prin intermediul analizatorilor, asupra obiectelor și fenomenelor [4], inclusiv a celor din orizontul local al elevilor, care este terenul cel mai propice pentru observare și experimentare. Prin astfel de activități didactice „se realizează stări afective, trăiri emoționale și sentimente de atașament ale copiilor față de locurile natale” [3].

Însă, „obiectele nu-l instruiesc singure pe elev, ci profesorul instruieste cu ajutorul acestora, prin orientarea gândirii și a interpretării” [4]. Prin urmare, rolul profesorului de geografie în procesul de instruire prin intermediul orizontului local este primordial. Profesorul trebuie să dirijeze intuiția elevilor, să pună în evidență esențialul, specificul geografic local, particularitățile spațiale locale, să algoritmizeze instruirea, s-o canalizeze într-o albie logică. „Observația directă, în teren, nu este o simplă contemplare a naturii, ci constituie o interpretare, o analiză a peisajului geografic, cu identificarea obiectelor de cercetare, cu descifrarea și consemnarea tuturor elementelor caracteristice” [5, p.110-112]. Astfel, pornind cunoașterea „de la local la global”, elevii vor studia localitatea lor, apoi comuna, raionul /municipiul, țara, continentul și, într-un final, planeta Pământ în ansamblu.

O argumentare pertinentă a rolului orizontului local în învățarea geografiei se regăsește în preocupările științifico-metodice ale geografului Octavian Mândruț din România [6, p.4]:

- Oferă geografiei și didacticii sale un câmp referențial nou, prin presupunerea învățării geografiei școlare pornind de la orizontul local și de la observarea sa directă.
- Asigură o corelație adecvată a conceptelor majore cu care operează geografia cu suportul lor din orizontul local.
- Stimulează abordarea unor probleme referitoare la orizontul local și în cadrul altor discipline de învățământ, prin punerea într-o lumină nouă a comunității concrete în care se află situată unitatea de învățământ.
- Evidențiază elementele de specificitate pe care le poate aduce geografia ca disciplină școlară în cercetarea complexă a orizontului local, din perspectiva raportului dintre comunitate și teritoriul ei de viață.

Printre activitățile didactice școlare de studiere a geografiei orizontului/ținutului local, în literatura de specialitate [adaptat după 4 și alte surse] sunt menționate:

- a) Activitatea în cabinetul de geografie;
- b) Activitatea în terenul de geografie, în sensul de „laborator în aer liber”;
- c) Activitatea în cercul de geografie;
- d) Activitatea în cadrul unor manifestări științifico-didactice cu tematică geografică (seminare, conferințe, simpozioane, mese-rotunde etc.);
- e) Activitatea în cadrul unor concursuri școlare de geografie sau polivalente (olimpiade, întreceri etc.);
- f) Activitatea în cadrul unor petreceri și spectacole școlare cu tematică geografică sau polivalente;
- g) Activitatea în cadrul unor reviste cu tematică geografică.

Există, de asemenea, un spectru larg de activități didactice extrașcolare de studiere a geografiei orizontului/ținutului local:

- a) Activitatea în cluburi ale elevilor care cuprind și tematici geografice;
- b) Realizarea unor vizite geografice, de până la o zi, la obiective care au tangență cu conținuturile geografice (spații geografice relevante, arii naturale protejate, unități economice (fabrici, uzine, gospodării agricole, forestiere, unități turistice etc.), stații și posturi meteorologice și hidrologice, muzee, observatoare etc.);
- c) Realizarea unor expediții geografice, de câteva zile, în afara localității de domiciliu, la obiective care au tangență cu conținuturile geografice;
- d) Organizarea unor tabere școlare, în care sunt desfășurate și activități cu caracter geografic/ turistic;
- e) Vizionări de spectacole și filme documentare cu tematică geografică (în afara școlii);
- f) Realizarea unor activități de orientare turistică;
- g) Realizarea unor drumeții, de cel mult o zi, cu scop și conținut geografic;
- h) Realizarea unor excursii geografice, de cel puțin o zi;
- i) Realizarea unor aplicații pe teren geografice, cu un plan de acțiuni bine definit.

În continuare vom prezenta unele sugestii educaționale privind realizarea aplicațiilor pe teren în cadrul lucrărilor practice la Geografie în învățământul gimnazial, care au conexiune directă cu studierea orizontului local / ținutului natal.

Curriculumul Național la Geografie, ediția 2019, prevede „studierea geografică a țării noastre și a ținutului natal al elevilor, atât prin conținuturile științifice (îndeosebi în clasele a VIII-a și a IX-a), cât și prin realizarea lucrărilor practice” [1, p.7]. Realizarea lucrărilor practice este obligatorie (una în clasa a V-a și câte 2 în clasele a VI-a – a IX-a) și se evaluează cu notă [*Ibidem*].

Lucrările practice la Geografie au un pronunțat caracter aplicativ, iar realizarea lor de către elevi contribuie la consolidarea, aprofundarea și extinderea cunoștințelor dobândite, la formarea și dezvoltarea unor abilități / priceperi / deprinderi practice, a unor atitudini și comportamente adecvate în mediul natural și cel sociouman. Motivația elevilor pentru investigarea orizontului local / ținutului natal sporește atunci când lucrările practice sunt bine proiectate și organizate, iar elevii conștientizează importanța lor practică, îndeosebi pentru viața cotidiană, pentru binele societății, pentru integrarea socială, pentru orientarea profesională.

În calitate de suport metodic pentru realizarea lucrărilor practice servesc secvențele din manual, din ghidul profesorului, precum și setul de caiete de lucrări practice la Geografie, recomandat profesorilor [7-11], care include conținutul integral al lucrărilor practice. În Tabelul ce urmează prezentăm lista lucrărilor practice la Geografie care au conexiuni cu orizontul local / ținutul natal, tema acestora și unele secvențe de activități și produse de învățare relevante, prevăzute de Curriculum.

Tabel

Lucrările practice la Geografie în învățământul gimnazial care au conexiuni cu orizontul local / ținutul natal, în baza Curriculumului Național la Geografie 2019 [1]

Clasa	Unitatea de conținut cu statut de lucrare practică (tema)	Unele activități și produse de învățare recomandate și unitatea de competență (prin cifre) la care se atribuie
V	Orientarea în orizontul local	1.3. Descrierea, în scris sau oral, a unor elemente, procese, fenomene geografice observate direct și indirect; Caracterizarea unor procese și fenomene geografice, observate direct și indirect, aplicând algoritmul dat; 2.2. Localizarea elementelor geografice observate pe hartă și pe teren față de punctele cardinale; Realizarea unor reprezentări cartografice simple ale orizontului local; 3.1. Identificarea unor situații-problemă ale mediului din localitatea natală, prin observare directă și dirijată (poluare, procese și fenomene geografice de risc ș.a.); 3.2. Analizarea dirijată a unor situații-problemă ale mediului din localitatea natală, pentru a identifica cauzele acestora; Deducerea ghidată a unor soluții simple la situațiile-problemă ale mediului la nivel local; 4.2. Exerciții de orientare în spațiu cu ajutorul busolei, GPS și al altor mijloace specifice; Exerciții de orientare în spațiu după semnele locale; 5.2. Identificarea măsurilor de protecție a patrimoniului natural și cultural în baza observațiilor directe și indirecte; Propunerea unor soluții de ameliorare a problemelor mediului în localitatea natală, în baza unor dezbateri.
VIII	1. Obiective hidrografice (râu, lac sau izvor) descrise în baza algoritmului 2. Arii naturale protejate caracterizate în baza observațiilor	1.2. Compararea componentelor naturale: la nivel local și național, în baza unor criterii prestabilite; 2.3. Elaborarea de concluzii proprii în baza interpretării datelor statistice și a suporturilor grafice și cartografice; 3.1. Modelarea unor situații-problemă din mediul natural: local sau național, în baza unui suport dat; Simularea unor situații-problemă ale mediului natural: la nivel local și național, în baza unor informații oferite;

	directe și indirecte, aplicând algoritmul	3.2. Compararea dinamicii unor procese și fenomene naturale, observate direct sau indirect, în mediul local și național; Elaborarea proiectelor investigative despre unele procese și fenomene naturale, la nivel local; 4.1. Identificarea unor relații cauzale, în spațiul geografic local și național, bazate pe conexiuni interdisciplinare; 4.2. Investigarea spațiului geografic: local și național, aplicând informații din alte discipline școlare (biologie, fizică, chimie, informatică, istorie); Identificarea unor explicații rezultate din observațiile proprii, în spațiul local; 5.2. Identificarea unor suprafețe din orizontul local care pot fi conservate și protejate.
IX	1. Dinamica și structura populației din localitate/comună, evaluate în baza algoritmului 2. Obiective turistice din localitatea natală / țară: exemple de valorificare și promovare	1.1. Explicarea unor procese și fenomene social-economice, observate direct sau indirect, folosind terminologia geografică; 1.3. Analizarea unor elemente, procese, fenomene și evenimente social-economice locale și naționale din perspectiva dezvoltării sustenabile; 2.3. Aprecierea realității uman-geografice la nivel local și național, în baza analizei suporturilor statistice, grafice și cartografice; 3.1. Identificarea unor situații-problemă ale mediului la nivel local și național, prin studierea diferitor surse de informații; Stabilirea relațiilor cauză-efect ale unor situații-problemă social-economice la nivel local și național, în baza unui algoritm; Prognozarea dinamicii unor situații-problemă social-economice, la nivel local și național, în baza dezbaterilor; 3.2. Exprimarea unor opinii despre posibilitățile de soluționare a situațiilor-problemă ale mediului la nivel local și național, ca rezultat al discuțiilor; Proiectarea unor posibile soluții la situațiile-problemă social-economice la nivel local și național, în baza unor studii de caz; Implicarea în activități de voluntariat ce vizează soluționarea situațiilor-problemă ale mediului la nivel local și național; 4.1. Rezolvarea unor situații-problemă ale mediului la nivel local și național, utilizând informații de la alte discipline școlare (istorie, fizică, biologie, matematică, informatică ș.a.); 4.2. Realizarea ghidată a unor investigații interdisciplinare ale mediului local, cu referire la resursele naturale, populație și economie, în baza unui algoritm; 5.2. Explicarea rolului comunității locale în valorificarea și protecția patrimoniului cultural național, în baza unor dezbateri.

Constatăm că, practic, pentru realizarea fiecărei unități de competență sunt recomandate activități și produse de învățare care au conexiuni cu orizontul local / ținutul natal.

În conformitate cu sugestiile metodice din Ghidul de implementare a curriculumului la Geografie pentru clasele V-IX [1, p.47], „cadrele didactice vor ghida elevii pe parcursul celor 3 etape ale procesului educațional:

- a) de pregătire a lucrării practice la etapa pre-lecție;
- b) de desfășurare propriu-zisă a lucrării practice la lecție;
- c) de finalizare a lucrării practice la etapa post-lecție, în caz de necesitate”.

Aceeași sursă constată că „lucrările practice din clasele a V-a, a VIII-a și a IX-a presupun atât activitatea auditorială, cât și aplicații pe teren, în perimetrul școlii (*Orientarea în orizontul local* – clasa a V-a) sau în limitele localității/țării, în funcție de posibilități (cele 2 lucrări practice din clasele a VIII-a și, respectiv, a IX-a), elevii realizează observații directe și indirecte” [1, p.47].

Etapa a) de pregătire a lucrării practice la etapa pre-lecție

În cazul realizării lucrărilor practice cu aplicație pe teren, este foarte importantă etapa pre-lecție. Aceasta presupune realizarea activităților organizatorice (anunțarea administrației școlii, a elevilor și părinților; completarea și prezentarea setului de acte necesare: foaia de parcurs, cereri și liste semnate etc.; acordul în scris

al administrației școlii și/sau al organelor locale de specialitate din învățământ), instructajul elevilor, pregătirea materialelor necesare ș.a.

Prezentăm un model posibil cu datele *foii de parcurs (a aplicației pe teren)*:

- Tipul călătoriei: aplicație pe teren (excursie) – activitate extrașcolară
- Data și ora plecării: _____
- Data și ora întoarcerii: _____

Nr. crt.	Numele și prenumele elevului	Date de contact ale părinților	Clasa
1.			
...			

- Tabelul cu lista elevilor (după caz, și a adulților) participanți și datele de contact ale părinților/tutorilor lor legal instituți (*Anexa 1*)
- Numele cadrelor didactice însoțitoare și datele de contact ale acestora (*după caz*)
- Instructajul elevilor cu referire la regulile și obligațiile pe parcursul aplicației pe teren (*Anexa 2*) și declarația semnată (*Anexa 3*)
- Locul plecării: curtea școlii
- Locul sosirii: curtea școlii

Certific că toate datele de mai sus sunt conforme cu realitatea.

Numele și prenumele cadrului didactic organizator: _____

Semnătura: _____

_____ Data

Anexa 1. Lista elevilor (după caz, și a adulților) participanți și datele de contact ale părinților/tutorilor

Anexa 2. Obligațiile elevilor care participă la aplicația pe teren:

(adaptat după „Condițiile de organizare a taberelor, excursiilor, expedițiilor și a altor activități de timp liber în sistemul de învățământ preuniversitar”)

ART. 1

Anterior deplasării, toți elevii care participă la aplicație au următoarele obligații:

- să solicite toate informațiile despre aplicație;
- să își informeze părinții referitor la aplicație;
- să informeze organizatorul aplicației despre orice probleme sau cerințe speciale, probleme medicale, alergii, preferințe în regimul alimentar, obiceiuri religioase speciale etc.;
- să înștiințeze organizatorul grupului dacă are interdicție de a practica sport, pentru a nu fi implicat în activități recreative care implică efort fizic;
- să citească atent și să semneze regulile de organizare a aplicației, înainte de plecare;
- să prezinte acordul semnat al părintelui.

ART. 2

Pe durata deplasării spre/dinspre destinație, toți elevii care participă la aplicație au următoarele obligații:

- să respecte condițiile de siguranță pe parcursul deplasărilor în grup;
- să nu recurgă la acte de violență pe parcursul aplicației;
- să nu pericliteze siguranța și securitatea participanților pe parcursul aplicației;
- să se comporte civilizată și să nu distrugă bunuri;
- să se conformeze indicațiilor cadrelor didactice însoțitoare.

Anexa 3. Declarația elevului

„Am citit aceste cerințe și mă oblig să mă comport politicos, responsabil și să respect regulile stabilite de organizatorii aplicației, să nu consum tutun, băuturi alcoolice și droguri și să nu întreprind acțiuni care pot să pună în pericol sănătatea, securitatea și siguranța mea și a altor participanți.”

Etapa b) de desfășurare propriu-zisă a aplicației pe teren în cadrul lucrării practice la lecție

Prezentăm mai jos un **model de proiect didactic** al unei lecții la Geografie de tipul „lucrare practică”, în clasa a VIII-a, la disciplina Geografia fizică a Republicii Moldova, elaborat în baza manualului [12, p.61] și a ghidului profesorului [13, p.46-47]. Acest proiect a fost experimentat în 3 școli din Republica Moldova: Gimnaziul Camencea, raionul Orhei (profesoară de geografie Ceban Viorica); Gimnaziul „Dimitrie Cantemir” din satul Ciocâlteni, raionul Orhei (profesoară de geografie Ionașcu Larisa); Gimnaziul Văsieni, raionul Ialoveni (profesoară de geografie Svetlana Curecheru).

Nr. crt.	Numele și prenumele elevului	Clasa	Data	Semnatura
1.				
...				

Instituția: _____

Disciplina: Geografia

Clasa: a VIII-a

Profesor: _____

Subiectul/tema: Obiective hidrografice descrise în baza algoritmului (pe exemplul unui izvor)

Tipul lecției: lucrare practică cu aplicație pe teren

Data: _____

Competența specifică formată:

3. Abordarea unor situații-problemă ale mediului local, regional și global, demonstrând responsabilitate și respect față de natură și societatea umană.

Unități de competență realizate:

1.3. Prezentarea algoritmată a realității geografice naturale prin mijloace și limbaje specifice.

3.1. Analizarea relațiilor cauzale ale unor situații-problemă ale mediului natural la nivel local și național.

3.2. Realizarea studiilor de caz privind soluționarea unor situații-problemă ale mediului natural la nivel local și național.

4.2. Explorarea spațiului geografic local și național utilizând conexiuni interdisciplinare.

Obiectivele operaționale:

- O₁ – să aplice, dirijat, algoritmul de descriere a obiectivului hidrografic;
- O₂ – să determine caracteristicile obiectivului hidrografic, în baza observărilor directe și a studierii diferitor surse de informații;
- O₃ – să evalueze starea ecologică a obiectivului hidrografic, în baza soluționării unor situații-problemă;
- O₄ – să aprecieze rolul obiectivului hidrografic pentru natură și populația localității, în baza observărilor directe și a unor informații suplimentare;
- O₅ – să manifeste un comportament prietenos mediului din localitate, prin implicarea în acțiuni de protecție a obiectivului hidrografic.

Metode și tehnici didactice: algoritmică, observare directă în teren, investigare, calcul matematic, analiza probelor de apă, explorare interdisciplinară.

Resurse didactice și materiale: manualul de geografie pentru clasa a VIII-a, caietul de lucrări practice, busolă sau GPS, termometru, vas de 1 litru, ceasornic, carnet de notițe, aparat de fotografiat.

Forme de activitate: individuală, în perechi, în grup.

Evaluare: exerciții practice, conversație de verificare, rezolvarea situațiilor-problemă.

Scenariul demersului didactic:

Evenimente didactice	Obiective operaționale	Timp	Activități de predare – învățare – evaluare	Forme de activitate	Tehnologii didactice
Evocare		2'	1. Pregătirea materialelor necesare și distribuirea responsabilităților.	Activitate în grup	Discuția dirijată
Realizarea sensului	O ₁	7'	1. Activitate în grup: determinarea caracteristicilor izvorului „Cristalin”.	Activitate în grup	Observarea directă

	O ₂ O ₃	18'	<p>Grupul I: identificați prezența pașaportului și determinați poziția geografică a izvorului, aplicând busola și/sau GPS.</p> <p>Grupul II: identificați forma de relief și câte 3 specii de plante și de animale din preajma izvorului.</p> <p>Grupul III: determinați caracteristicile apei din izvor (debitul, temperatura, culoarea, mirosul).</p> <p>Grupul IV: evaluați starea ecologică a izvorului (amenajarea teritoriului; prezența unor gunoiști în preajmă; procese de modelare – eroziune, alunecări de teren ș.a.).</p>		<p>Orientarea în spațiu</p> <p>Investigarea</p> <p>Explorarea interdisciplinară</p> <p>Notițe</p> <p>Măsurări</p> <p>Analiza probelor de apă</p> <p>Aprecierea</p>
Reflecție	O ₄ O ₅	18'	<p>- Aprecierea rolului izvorului pentru natură și populația localității (sursă de apă pentru plante, animalele sălbatice și cele domestice, locuitori, activitatea populației).</p> <p>- Propunerea de soluții pentru rezolvarea problemelor ecologice din preajma izvorului (informarea locuitorilor; instalarea unei plăcuțe care reflectă interdicția de aruncare a gunoiului; penalizarea persoanelor ce aduc prejudicii etc.).</p> <p>- Aprecierea activității elevilor.</p>	<p>Activitate individuală</p> <p>Activitate în perechi</p>	<p>Aprecierea</p> <p>Problematizarea</p> <p>Dezbaterea</p>
Extensie	O ₅		<p>- Tema pentru acasă: finalizați independent lucrarea practică, completând caietul de lucrări practice cu informațiile necesare. În mod opțional, elevii pot elabora prezentări în format PPT.</p> <p>- Organizarea Zilei sanitare la izvorul „Cristalin”: participarea voluntară la salubritatea terenului din preajma izvorului.</p>	<p>Activitate în grup</p> <p>Activitate individuală</p>	<p>Completarea caietului de lucrări practice</p> <p>Elaborarea prezentării în format PPT (opțional)</p> <p>A acțiune ecologică de voluntariat</p>

Etapa c) de finalizare a lucrării practice la etapa post-lecție, în caz de necesitate

Elevii vor finaliza independent lucrarea practică, completând caietul de lucrări practice. Profesorul poate propune elevilor să elaboreze, în mod opțional, prezentări în format digital (PPT sau altele) la tema lucrării practice.

După realizarea aplicației pe teren din cadrul lucrării practice este binevenită chestionarea elevilor, fiind puse în evidență activitățile desfășurate, achizițiile dobândite, dificultățile întâmpinate, propunerile de îmbunătățire etc.

În final, prezentăm o sinteză a realizării lucrărilor practice cu aplicații pe teren prin prisma analizei SWOT.

Analiza SWOT privind aplicațiile pe teren în cadrul lucrărilor practice la Geografie care au conexiuni cu orizontul local / ținutul natal

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Actele curriculare prevăd ore destinate spațiului local. - Elevii sunt motivați de a studia spațiul local. - Administrația școlii este dispusă să colaboreze cu profesorii și cu autoritățile locale pentru desfășurarea aplicațiilor pe teren în localitate. 	<ul style="list-style-type: none"> - Insuficiența sau lipsa echipamentelor geografice în școli pentru a organiza aplicații practice și ieșiri în teren. - Insuficiența mijloacelor și a materialelor informative și didactice destinate studierii spațiului local.

<ul style="list-style-type: none"> - Elevii asimilează ușor informația privitor la spațiul local. - Competențele formate la elevi sunt mai complexe, profunde și de lungă durată. - Prezența în localitățile din țară a unui potențial geografic bogat, variat și valoros pentru investigații pe teren. 	<ul style="list-style-type: none"> - Educația nesatisfăcătoare a elevilor și adulților privind importanța și valoarea elementelor geografice locale. - Prezența unor clase cu număr mare de elevi.
Oportunități	Riscuri
<ul style="list-style-type: none"> - Educarea patriotică și prietenoasă mediului a elevilor și adulților. - Consolidarea bunelor relații dintre membrii comunității locale. - Colaborarea în cadrul diverselor acorduri bilaterale dintre insușiile locale. 	<ul style="list-style-type: none"> - Asigurarea securității elevilor pe parcursul realizării aplicațiilor pe teren. - Dezacordul administrației școlii, al elevilor și părinților pentru organizarea aplicațiilor pe teren.

Concluzii

1. Studiarea orizontului local / ținutului natal la orele de Geografie are un rol covârșitor în educația geografică, educația patriotică, educația pentru mediu, în formarea atât a unei culturi geografice, cât și a unei culturi generale a elevilor.
2. Proiectarea și realizarea demersurilor didactice la Geografie trebuie să aibă ca reper studierea orizontului local / ținutului natal, pentru a spori motivația elevilor de a cunoaște cât mai bine „mica Patrie”, apoi „marea Patrie” (țara natală) și Planeta Pământ în ansamblu, ca patrie și casă/habitat al tuturor vietăților. Aceasta contribuie esențial la formarea unei personalități instruite, educate, implicate, tolerante și prietenoase mediului ambiant.

Referințe:

1. BEREGOI, E., AXÎNTI, S., JIOARĂ, M., LAZARI, R., SOCHIRCĂ, E., SOCHIRCĂ, V., VÎȘCOVSCHI, A. *Curriculum Național. Aria curriculară Educație socioumanistică. Geografie. Clasele V-IX*. Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.906 din 17.07.2019. Chișinău, 2019, 37 p. ISBN 978-9975-3437-0-1. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_geografie_gimnaziu_6.pdf [Accesat: 12.01.2021]
2. MEHEDINȚI, S., MIHĂILESCU, V. *Introducere în geografie. Manual pentru clasa I secundară*. București, 1937.
3. BOBOC, A.-M. *Importanța cunoașterii de către elevi a orizontului local*. Disponibil: <https://abcdidactic.net/> 2016/03/28/importanta-cunoasterii-de-catre-elevi-a-orizontului-local/ [Accesat: 24.01.2021]
4. DULAMĂ, M.E. *Didactică geografică*. Cluj-Napoca: Clusium, 1996, 256 p. ISBN 973-555-109-8
5. MEHEDINȚI, S. *Terra: introducere în geografie ca știință*. Vol.I. București, 1930, p.110-112.
6. MÂNDRUȚ, O. *Orizontul local în învățarea geografiei*. Proiect pentru învățământul rural. Ministerul Educației și Cercetării. București, 2007.
7. SOCHIRCĂ, V., JIOARA, M. *Caiet de lucrări practice la Geografie: clasa a 9-a*. Tipografia din Orhei, 2016. 16 p. ISBN 978-9975-73-172-0
8. SOCHIRCĂ, V., JIOARA, M. *Caiet de lucrări practice la Geografie: clasa a 8-a*. Tipografia din Orhei, 2016. 10 p. ISBN 978-9975-73-171-3
9. JIOARA, M., SOCHIRCĂ, V. *Caiet de lucrări practice la Geografie: clasa a 7-a*. Tipografia din Orhei, 2016. 10 p. ISBN 978-9975-4166-9-6
10. JIOARA, M., SOCHIRCĂ, V., FRATESCU, M., COZMA N. *Caiet de lucrări practice la Geografia continentelor: clasa a VI-a*. Tipografia din Orhei, 2020. 10 p. ISBN 978-9975-73-230-7
11. JIOARA, M., SOCHIRCĂ, V., FRATESCU, M., COZMA N. *Caiet de evaluări la Geografie: clasa a 5-a*. Tipografia din Orhei, 2019. 29 p. ISBN 978-9975-73-222-2
12. SOCHIRCĂ, V., ODOLEANU, N., BOBOC, N., MIHAILESCU, C. *Geografia fizică a Republicii Moldova. Manual pentru clasa a 8-a*. Chișinău: Știința, 2019. 128 p. ISBN 978-9975-85-164-0
13. ODOLEANU, N., SOCHIRCĂ, V. *Geografia fizică a Republicii Moldova: clasa a 8-a: Ghidul profesorului*. Chișinău: Știința, 2008. 96 p. ISBN 978-9975-67-579-6

Date despre autori:

Vitalie SOCHIRCĂ, doctor în geografie, conferențiar universitar, Facultatea de Biologie și Pedologie, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: sochirca1970@gmail.com

ORCID: 0000-0003-3924-2253

Svetlana CURECHERU, profesoară de geografie, grad didactic I, Instituția Publică Gimnaziul Văsieni, raionul Ialoveni.

E-mail: svetlana.curecheru@mail.ru

ORCID: 0000-0003-3697-474X

Mariana GAJU, profesoară de geografie, grad didactic I, Instituția Privată de Învățământ Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Prim”, mun. Chișinău.

E-mail: gajumariana@gmail.com

ORCID: 0000-0001-8159-7870

Prezentat la 02.03.2021